

NACKA TINGSRÄTT
Miljödomstolen

DOM
2010-03-24
meddelad i
Nacka Strand

Mål nr M 6364-09

KLAGANDE

GMTC Global Machine Trade Center HB, 969699-0762

Ombud: **E.L.**
c/o IRM Contracting i Kristinehamn AB

MOTPART

Miljö- och byggnämnden i Ludvika kommun
771 82 Ludvika

ÖVRIG PART

Grangärde Ångsåg Trävaru AB, 556276-1857 (upplöst)

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Dalarnas län beslut 2009-11-13 i ärende nr 505-4555-09, bilaga 1

SAKEN

Provtagningsplan och undersökning av markområde vid före detta Grangärde
Ångsåg, Saxhyttan 158:1, GMTC HB.

DOMSLUT

Miljödomstolen ändrar det överklagade beslutet endast på så sätt att tidpunkten för föreläggandets fullgörande enligt punkt 1 bestäms till den 31 maj 2010 och tidpunkten för föreläggandets fullgörande enligt punkt 2 bestäms till den 31 juli 2010 och avslår överklagandet i övrigt.

Dok.Id 175086

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka Strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 00 E-post: nacka.tingsratt@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:30-16:00

BAKGRUND

Miljö- och byggnämnden i Ludvika kommun beslutade den 4 februari 2009 att vid vite förelägga GMTC HB att på fastigheten Ludvika Saxhyttan 158:1 dels upprätta en provtagningsplan avseende markföroreningar och skriftligen redovisa den till miljö- och byggnämnden för bedömning före den 30 april 2009, dels genomföra och bekosta undersökningar och riskkvalificera de områden av fastigheten där doppningsverksamhet förekommit och redovisa detta för miljö- och byggnämnden före den 1 juni 2009.

Beslutet överklagades till Länsstyrelsen i Dalarnas län, som den 13 november 2009 beslutade att ändra miljö- och byggnämndens beslut endast på så sätt att tidpunkten för föreläggandets fullgörande bestämdes till den 28 februari 2010, respektive den 30 april 2010, se bilaga 1.

YRKANDEN OCH GRUNDER

GMTC HB har överklagat länsstyrelsens beslut och yrkat att föreläggandet ska upphävas. Till stöd för sin talan har bolaget anfört i huvudsak följande. Föreläggandet är feladresserat. Verksamhetsutövaren på den aktuella platsen och därmed ansvarig för undersökning av eventuell förorening har varit Grangärde Ångsåg Trävaru AB (556276-1857). Detta bolag har sålt fastigheten till GMTC HB. Verksamhetsutövaren har i flera beslut från Länsstyrelsen i Dalarnas län som villkor för doppningsverksamheten ålagts att utföra undersökningar och eventuella efterbehandlingsåtgärder efter avslutad verksamhet. Det finns inga handlingar som styrker att detta blivit utfört. Likaså finns det inga handlingar som visar att tillsynsmyndigheten efterfrågat de villkorade uppgifterna. Det är verksamhetsutövaren, Grangärde Ångsåg Trävaru AB, som skulle ha förelagts att utföra undersökningar och riskbedömning på Saxhyttan 158:1. GMTC HB har inte bedrivit verksamheten på fastigheten och inte heller köpt eller fusionerat sig med det bolag som tidigare bedrev verksamheten. Grangärde Ångsåg Trävaru AB försattes i konkurs den 12 oktober 2009 vilket är flera månader efter att bolaget lämnade in sitt överklagande. Bolaget framhöll att Grangärde Ångsåg Trävaru AB

begärts i likvidation och att ärendet därför brådskade. Miljö- och byggnämnden, och även tidigare Länsstyrelsen, som tillsynsmyndighet, har genom sitt agerande bidragit till den uppkomna situationen.

Bolaget har hänvisat till en rad rättsfall från Miljööverdomstolen till styrkande av sin talan.

Miljö- och byggnämnden i Ludvika kommun har yrkat att miljödomstolen ska fastställa det överklagade beslutet, med eventuell korrigerande verkställighetstiden. Till stöd för sin talan har miljö- och byggnämnden anfört i huvudsak följande. Fastigheten Saxhyttan 158:1 kan på goda grunder antas vara förorenad och doppningsverksamhet har odiskutabelt förekommit. GMTC HB har genom förvärv av fastigheten efter miljöbalkens ikraftträdande fått ansvar för detta i och med att det inte finns någon verksamhetsutövare som kan bekosta undersökningarna. Oaktat detta gäller ett undersökningsansvar för fastighetsägaren enligt 10 kap. 10 § MB eftersom fastighetsägaren skulle ha nytta av sådana undersökningar när fastigheten under en längre tid resultatlöst varit till salu. Grangärde Ångsåg Trävaru AB har inte några tillgångar. I köpeavtalet mellan Grangärde Ångsåg Trävaru AB och GMTC HB finns en klausul som säger att säljaren skulle bekosta eventuella återställningsåtgärder. GMTC HB har uppenbarligen ej själv funnit det meningsfullt att driva frågan gentemot Grangärde Ångsåg Trävaru HB.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser

I 26 kap. 9 § första stycket miljöbalken anges följande. En tillsynsmyndighet får meddela de förelägganden och förbud som behövs i ett enskilt fall för att denna balk samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken skall efterlevas.

I 26 kap 14 § samma balk anges att beslut om föreläggande får förenas med vite.

I 26 kap. 22 § första stycket samma balk anges bl.a. följande. Den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön eller den som annars är skyldig att avhjälpa en

olägenhet från sådan verksamhet är skyldig att utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen.

I 10 kap 3 § första stycket samma balk anges bl.a. följande. Om det inte finns någon verksamhetsutövare som kan utföra eller bekosta det avhjälpande av en föroreningskada som skall ske enligt bestämmelserna i detta kapitel, är var och en som förvärvat den förorenade fastigheten ansvarig, om förvärvaren vid förvärvet kände till föroreningen eller då borde ha upptäckt den.

Miljödomstolens bedömning

Bestämmelserna i 10 kap. miljöbalken avser fastställda föroreningskador. Den i målet aktuella fastigheten kan, enligt underinstanserna, på goda grunder antas vara förorenad. Det synes således inte vara klarlagt att fastigheten är föroreningsskadad. Bolaget har förelagts att vidta åtgärder för att fastställa en eventuell föroreningskada och dess omfattning. Det utfärdade föreläggandet är således ett föreläggande att utföra sådana undersökningar som behövs för tillsyn enligt 26 kap. 22 § miljöbalken. Ett sådant föreläggande kan riktas mot en verksamhetsutövare eller mot den som annars har att svara för olägenhet från verksamhet, till exempel en fastighetsägare vid det fall ingen verksamhetsutövare finns som kan föreläggas.

Frågan i målet är om det, vid tidpunkten för miljö- och byggnämndens beslut, fanns en verksamhetsutövare som i första hand borde ha förelagts att vidta åtgärderna.

Av utredningen i målet har framgått att den tidigare verksamhetsutövaren trädde i likvidation i juli 2008 och att konkurs i bolaget inleddes i oktober 2009.

Länsstyrelsen har i sitt beslut angett att när miljö- och byggnämndens beslut fattades i februari 2009 översteg verksamhetsutövarens skulder tillgångarna.

Miljödomstolen gör, i likhet med länsstyrelsen, bedömningen att det vid tidpunkten för miljö- och byggnämndens beslut inte fanns en verksamhetsutövare som kunde utföra eller bekosta avhjälpandet.

Vidare får det anses att GMTC HB vid förvärvet av fastigheten kände till eller borde ha upptäckt att marken inom fastigheten antagligen är förorenad.

Länsstyrelsen har därmed haft fog för att utfärda det överklagade föreläggandet. Det

överklagade beslutet ska ändras endast på så sätt att tiden för verkställighet flyttas fram till den 31 maj 2010 respektive den 31 juli 2010.

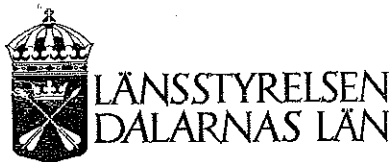
HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2

Överklagande senast den 14 april 2010. Prövningstillstånd krävs.

Lars Kock Jalvemyr

Bengt Jonsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Lars Kock Jalvemyr, ordförande, och miljørådet Bengt Jonsson. Föredragande har varit beredningsjuristen Frida Molander.

BESLUT

1(3)

2009-11-13

505-4555-09

NACKA TINGSRÄTT

Rättsenheten
Sven Ångquist
Direktnr. 023-812 93
Faxnr. 023-813 86

Ink 2009-12-11
Akt... 3 M 6364-09...
Aktbil... 3.....

GMTC Global Machine Trade Center HB
Ombud: IRM Contracting i Kristinehamn AB
lelg kv

NACKA TINGSRÄTT
Enhet 3
Center HB
INKOM: 2009-12-11
MÅLNR: M 6364-09
AKTBIL: 3

Överklagande av miljö- och byggnämndens i Ludvika kommun beslut 2009-02-04, § 17, föreläggande om att komma in med provtagningsplan och undersökning av markområde vid före detta Grangärde Ångsåg, Saxhyttan 158:1, GMTC HB

Beslut

Länstyrelsen ändrar det överklagade beslutet endast på så sätt att tidpunkten för föreläggandets fullgörande enligt punkt 1 bestäms till den 28 februari 2010 och tidpunkten för föreläggandets fullgörande enligt punkt 2 bestäms till den 30 april 2010.

Länstyrelsen avslår överklagandet i övrigt.

Redogörelse för ärendet

Miljö- och byggnämnden i Ludvika kommun beslutade den 4 februari 2009:

”1. Miljö- och byggnämnden beslutar med stöd av 26 kap 9 och 14 §, 26 kap 22 § samt 10 kap 3 och 8 § miljöbalken (SFS 1998:808) att vid vite om 100 000 kr förelägga GMTC HB (org. Nr 969699-0762) att på Saxhyttan 158:1, med hjälp av oberoende konsult upprätta en provtagningsplan. Planen skall upprättas utifrån Naturvårdsverkets rapporter nr 4918 'Metodik för förorenade områden', nr 4310 och nr 4311 'Vägledning för miljötekniska undersökningar' (del 1 och 2). Konsulten skall ha den kompetens och erfarenhet som krävs för uppdraget.

Av provtagningsplanen ska framgå hur bolaget avser att undersöka:

- yta och utbredning av föroreningar från doppningsverksamheten
- förekommande föroreningar samt föroreningshalter
- Eventuell spridning av föroreningar inom och från de områden där doppningsverksamheten primärt förekommit.

I provtagningsplanen skall det tydligt framgå vilken bakgrundsinformation, exempelvis kartor, flygbilder och arkivhandlingar, som valet av provtagningspunkter baserats på. Placeringen av provpunkter ska utföras där det är tekniskt möjligt, på flera olika djup i marklagren för att eventuella föroreningars vertikala utbredning ska kunna fastställas.

Provtagningsplanen ska skriftligen redovisas till miljö- och byggnämnden för bedömning före 2009-04-30.

2. Miljö- och byggnämnden beslutar med stöd av 26 kap 9 och 14 §, 26 kap 22 § samt 10 kap 3 och 8 § miljöbalken (SFS 1998:808) att vid vite om 150 000 kr förelägga GMTC HB (org. Nr 969699-0762) att på Saxhyttan 158:1, genomföra och bekosta undersökningar enligt MIFO-metodikens fas 2 samt riskklassificera enligt MIFO fas 2, de områden av fastighet Saxhyttan 158:1 där doppningsverksamhet förekommit. Undersökningarna skall vara av sådan kvalitet att en riskklassning av området enligt Metodik för Inventering av Förorenade Områden (MIFO) är möjlig att göra.

Av undersökningarna skall följande framgå:

- karakterisering och preliminär avgränsning av föroreningarna på fastigheten
- bedömning av omgivningens känslighet och skyddsvärde samt vilka risker som finns med att inte vidta någon åtgärd
- preliminär bedömning av åtgärdsalternativ och definition av övergripande åtgärdsområde
- riskklassificering av fastigheten enligt MIFO-metodikens andra fas

Undersökningarna ska vara utförda och redovisade för miljö- och byggnämnden före 2009-06-01.

Vite kommer att utdömas om inte ovanstående åtgärder vidtas inom respektive förelagda tider.

Tidigare finns ett vitesföreläggande mot GMTC HB (§ 130 dnr 2007-000596) om sanering av oljeskadad mark på fastigheten, det gäller oberoende av detta föreläggande då det gäller olika föroreningsämnen.”

GMTC HB har överklagat beslutet och har anfört att man vidhåller att föreläggandet är feladresserat med motiveringen att det av miljö- och byggnämndens föreläggande den 2 maj 2007, § 106, framgår att verksamhetsutövaren på den aktuella platsen och därmed ansvarig för undersökning av eventuell förorening har varit Grangärde Ångsåg Trävaru AB (556276-1857). Grangärde Ångsåg Trävaru AB har sålt fastigheten till GMTC HB. Enligt klaganden har verksamhetsutövaren i flera beslut från länsstyrelsen som villkor för doppningsverksamheten ålagts att utföra undersökningar och eventuella efterbehandlingsåtgärder efter avslutad verksamhet. Det finns inga handlingar som styrker att detta blivit utfört. Det finns heller inga handlingar som visar att tillsynsmyndigheten efterfrågat de villkorade uppgifterna. Då det enligt klaganden finns en verksamhetsutövare som kan anses ansvarig för eventuella föroreningar yrkar GMTC HB att denna föreläggs att utföra undersökningar enligt miljö- och byggnämndens föreläggande. Miljö- och byggnämnden har antagit att det inte finns någon betalningsförmåga utan att pröva frågan. Klaganden har därvid framhållit att om det är så att bolagskapitalet i Grangärde Ångsåg Trävaru AB är förbrukat är styrelsen personlig ansvarig. Styrelseansvar föreligger om halva aktiekapitalet är förbrukat. Bolaget skulle ha varit försatt i konkurs och inte likvidation om det saknades kapital. Enligt uppgift lämnad till miljökontoret i Ludvika är bolaget begärt i likvidation med slutdatum den 29 april 2009.

Skriftväxling har skett.

Motivering

Av handlingarna i ärendet kan utläsas att Grangärde Ångsåg Trävaru AB har varit den senaste verksamhetsutövaren på fastigheten Saxhyttan 158:1. Vidare framgår att likvidation beslutades den 2 juli 2008. Den 12 oktober 2009 försattes Grangärde Ångsåg Trävaru AB i konkurs. Vid tiden för det överklagade beslutet översteg bolagets skulder dess tillgångar.

Enligt fastighetsdataregistret köpte GMTC HB fastigheten Saxhyttan 158:1 av Grangärde Ångsåg Trävaru AB den 9 februari 2005.

Enligt 15 § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken beaktas vid tillämpningen av 10 kap 3 § miljöbalken (1998:808), MB, inte förvärv som skett före MB:s ikraftträdande.

Av 10 kap 3 § MB framgår att om någon verksamhetsutövare inte kan utföra eller bekosta efterbehandling av en förorenad fastighet är var och en efterbehandlingsansvarig som förvärvat fastigheten och vid förvärvet känt till föroreningarna eller då borde ha upptäckt dem.

Länsstyrelsen gör följande bedömning.

Den nuvarande ägaren av Saxhyttan 158:1, GMTC HB, har förvärvat fastigheten sedan MB trätt i kraft med följd 10 kap 3 § MB är tillämplig.

I och med att verksamhetsutövaren på Saxhyttan 158:1, Grangärde Ångsåg Trävaru AB, försatts i konkurs finns det inte en verksamhetsutövare som kan utföra eller bekosta efterbehandling på Saxhyttan 158:1. Länsstyrelsen delar miljö- och byggnämndens bedömning att detta var vid handen även vid tidpunkten för det överklagade beslutet.

Under rubriken "Ärendebeskrivning" i det överklagade beslutet har det redogjorts för verksamheten på fastigheten. Det har bland annat förekommit dopping. I beskrivningen redogörs för kemikalieanvändningen samt att på fastigheter på vilka det funnits sågverk där dopping förekommit kan det finnas stora föroreningsmängder. Klaganden har inte invänt mot detta. Länsstyrelsen menar att det får antas finnas miljö- och hälsoskadliga föroreningar på Saxhyttan 158:1 samt att GMTC HB vid förvärvet känt till eller borde ha upptäckt detta.

Vad GMTC HB har anfört som överklagande och i skriftväxlingen föranleder inte länsstyrelsen att i sak upphäva eller ändra det överklagade beslutet.

Tidpunkterna för fullgörande av de två punkterna enligt det överklagade beslutet har numera löpt ut. Länsstyrelsen anser att föreläggandet enligt punkt 1 kan fullgöras före februari månads utgång 2010 och ändrar därför tidpunkten i den delen till den 28 februari 2010. Vad gäller punkt 2 enligt det överklagade beslutet anser länsstyrelsen att tidpunkten skäligen kan fastställas till den 30 april 2010.

Således ändrar länsstyrelsen det överklagade beslutet endast på så sätt att tidpunkterna för föreläggandets fullgörande ändras enligt ovan och avslår överklagandet i övrigt.

Överklagande med mera

Detta beslut kan överklagas, se bilaga (Formulär 18).

I den slutliga handläggningen har deltagit rättsenhetschef Inger Svanström, beslutande, och jurist Sven Ångquist, föredragande.

Inger Svanström

Sven Ångquist

Kopia till

Miljö- och byggnämnden i Ludvika kommun, 771 82 LUDVIKA (delg kv)